

RAPPORT
**UTREDNING AV §6-OMRÅDEN
MELLERUDS KOMMUN**

2021-10-11

UPPDRAG 315872, Utredning §6-områden Melleruds kommun

Status: Rapport
Datum: 2021-10-11

MEDVERKANDE

Beställare: Melleruds kommun
Kontaktperson: Anders Broberg

Uppdragsansvarig: Malin Ljungdahl
Kvalitetsgranskare: Emelie Persson

REVIDERINGAR

Revideringsdatum: ÅR-MÅN-DAG
Version: X.Y exv. 1.0
Initialer: Namn, Företag

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND OCH SYFTE	4
2	UPPDRAG OCH AVGRÄNSNING	4
3	UNDERLAG	4
	3.1 KÖPMANNEBRO	4
	3.2 KAMBOL.....	6
4	FÄLTBESÖK	7
	4.1 KÖPMANNEBRO SÖDRA.....	7
	4.2 KÖPMANNEBRO MITT.....	8
	4.3 KÖPMANNEBRO NORRA	9
	4.4 KAMBOL.....	9
5	LAGKRAV	10
6	BEDÖMNING OCH FÖRSLAG TILL VERKSAMHETSOMRÅDEN	10
	6.1 PRINCIPER VID BEDÖMNING	10
	6.2 KÖPMANNEBRO	11
	6.3 KAMBOL.....	11
	6.4 FÖRSLAG TILL VERKSAMHETSOMRÅDEN	12
	6.5 FÖRSLAG TILL BEVAKNINGSOMRÅDE	16
7	OMVÄRLDSBEVAKNING	17
8	SLUTSATS	17

1 BAKGRUND OCH SYFTE

Mellerud kommuns VA-plan, beslutad av kommunfullmäktige 2018, innehåller en utbyggnadsplan som sträcker sig över en 15-årsperiod. VA-enheten i Melleruds kommun vill tydliggöra prognosen för framtida investeringsbehov och behöver därmed fatta beslut om Kambol och Köpmannebro ska införlivas i verksamhetsområde för vatten och spillvatten, och därmed byggas ut med kommunalt VA.

I VA-planens utbyggnadsplan är Kambol och Köpmannebro klassade som utredningsområden där *"dagens kunskap behöver kompletteras innan beslut om och hur utökning av verksamhetsområde kan ske"*.

2 UPPDRAG OCH AVGRÄNSNING

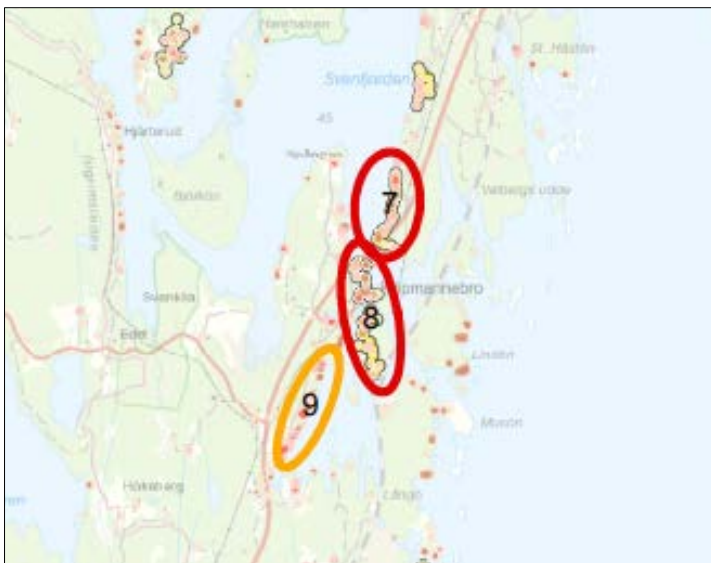
Tyréns har fått i uppdrag att studera områdena Kambol och Köpmannebro utifrån gällande lagstiftning, platsbesök och befintlig information.

Uppdraget innefattar inte att undersöka den tekniska genomförbarheten av byggnation eller hur områdena kan anslutas till befintliga ledningar.

3 UNDERLAG

3.1 KÖPMANNEBRO

I underlaget som ligger till grund för bedömningen av olika områden i utbyggnadsplanen delas Köpmannebro in i tre olika områden Köpmannebro - norra, mitt och södra. Områdena är numrerade enligt figur 1, och i den här rapporten behåller vi samma numrering.

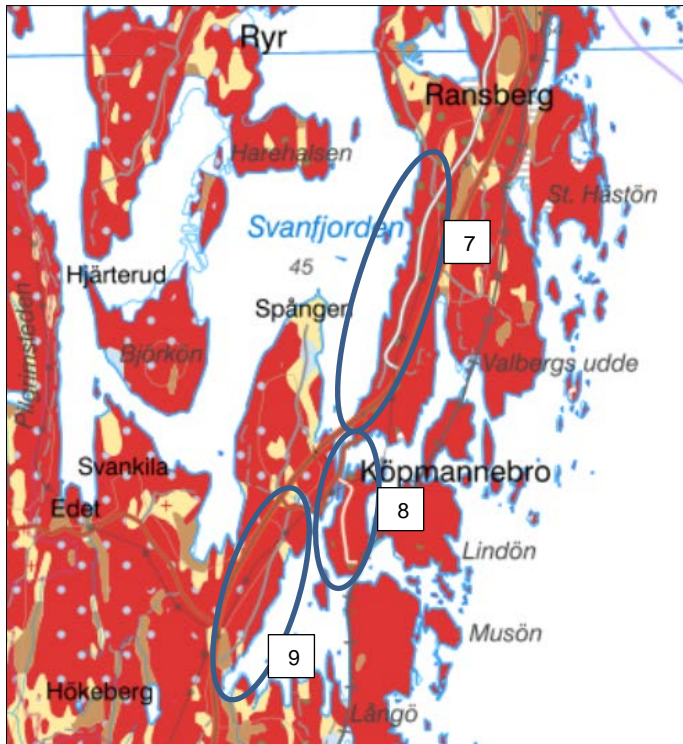
Figur 1: Indelning av Köpmannebro i område 7, 8 och 9.

I underlaget till utbyggnadsplanen finner vi information om respektive delområde i Köpmannebro. Informationen sammanfattas i tabell 1.

Tabell 1: Sammanfattad information om Köpmannebro från underlaget till utbyggnadsplanen.

Område	Information från bilaga 1 - underlag till bedömning	Information från bilaga 3 - utbyggnadsplan
7. Köpmannebro-norra	Området växer, förtätning förväntas i framtiden. Viss omställning till permanentboende. Sammanhängande område, 20st fastigheter med mindre än 75 m emellan. Området längs Ransbergsvägen har dålig dricksvattenkvalitet.	Dålig status på privata befintliga avloppsanläggningar
8. Köpmannebro-mitt	Finns ett visst tryck på omställning till permanentboende. Området utgörs av ett sammanhängande område, 15 fastigheter med mindre än 75 m emellan	
9. Köpmannebro-södra	Finns ett visst tryck på omställning till permanentboende. Färre fastigheter.	

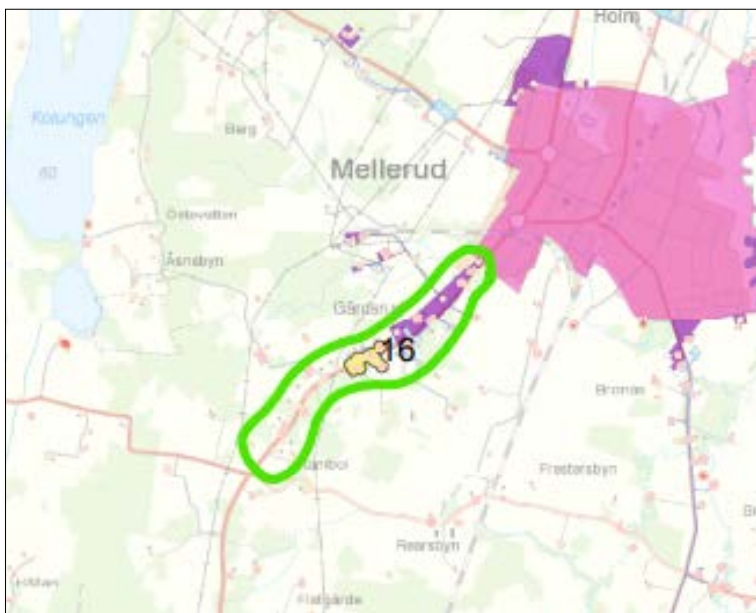
Enligt jordartskartan, figur 2, utgörs jordarterna inom område 7, 8 och 9 mestadels av berg i dagen. Infiltrationsmöjligheterna inom områdena bedöms vara begränsade.

Figur 2: Jordartskarta för Köpmannebro med markerade områden 7, 8 och 9. Röd markering är berg i dagen.

3.2 KAMBOL

I underlaget till utbyggnadsplanen är Kambol numrerat till område 16, se figur 3.

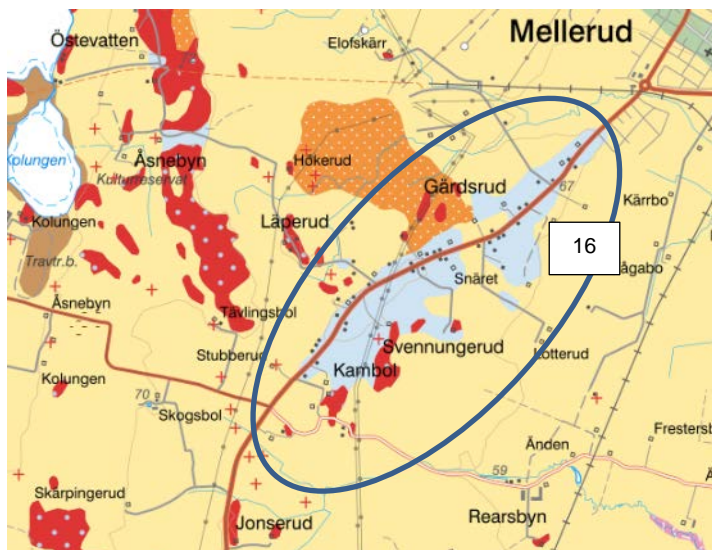
Figur 3: Kambol har nummer 16 i utbyggnadsplanen.

Information om Kambol från underlaget till utbyggnadsplanen sammanfattas i tabell 2.

Tabell 2: Sammanfattad information om Kambol från underlaget till utbyggnadsplanen.

Område	Information från bilaga 1- underlag till bedömning	Information från bilaga 3- utbyggnadsplan
16. Kambol	Närhet till befintligt verksamhetsområde. Känslig recipient. Privata brunnar med dålig dricksvattenkvalitet.	Har delvis kommunalt VA idag.

Jordartskartan i figur 4 visar att jordarterna inom område 16 utgörs av lera med ett stort område av morän utmed 45:an. I nordvästra delen finns ett område med postglacial sand och på några ställen återfinns berg i dagen. Genomsläppligheten i området är enligt SGU låg till medelhög med bäst genomsläpplighet i det ljusblå området utmed 45:an. Infiltrationsmöjligheten i området bedöms vara medelhög utmed 45:an och låg i resterande område.

Figur 4: Jordartskarta för Kambol, område 16. Gul markering: lera, ljusblå: morän, orange: postglacial sand samt röd: berg idagen.

4 FÄLTBESÖK

Ett fältbesök genomfördes 31 augusti 2021. Syftet var att komplettera befintligt underlag till VA-planen med en okulär bedömning av respektive område. Anteckningar som gjordes under besöket kompletterades med foton. Här sammanfattas de viktigaste intrycken.

4.1 KÖPMANNEBRO SÖDRA

De flesta fastigheterna är belägna mellan Dalsjövägen och Dalsjön. Efter infart i området söderifrån från 45:an, mot Saxvik, åker vi en sträcka utmed Dalsjövägen ca 1,5 km. Upplevelsen är att det inte är så tätt mellan husen. En bit in i området, ca 300 m, blir en bergvägg synlig på vägens västra sida. Bergväggen sträcker sig utmed Dalsjövägen genom hela området.

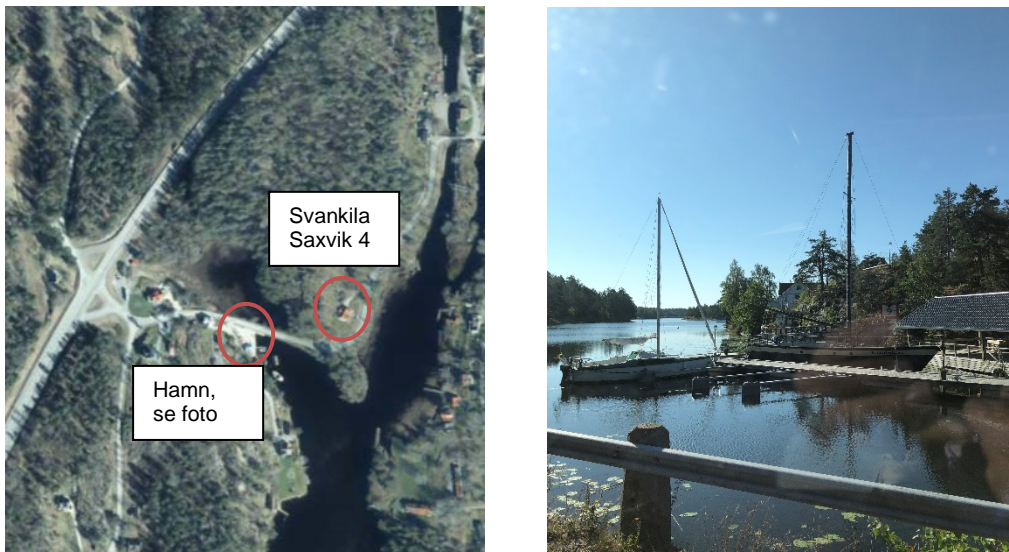

De flesta fastigheterna ligger relativt lågt och nära sjön. Figur 5 visar infart i området från 45:an samt exempel på fastighet mellan Dalsjövägen och Dalsjön.

Figur 5: Infart till södra Köpmannebro från 45:an och exempel på fastighet mellan Dalsjövägen och Dalsjön.

Den sista fastigheten i område 9 (sett söderifrån) är fastigheten med adress Svankila Saxvik 4, till vänster om vägen strax efter den lilla hamnen, visas i figur 6.

Figur 6: Sista fastigheten i område 9 och hamnen

4.2 KÖPMANNEBRO MITT

Vi kör in i område 8 precis innan vi passerar den första slussen i Dalslands kanal. På vänster sida innan slussen finns en fastighet med bostadshus och ett antal mindre hus och förrådsbyggnader. När vi passerat broarna till Vibergsön är upplevelsen att det är tätare mellan husen, smala vägar och berg i dagen. Längst söder ut på Vibergsön finns ett antal större nybyggda hus samt en gästhamn.

Figur 7: Slussen samt två fastigheter utmed vägen på Vibergsön.

4.3 KÖPMANNEBRO NORRA

Vi når Köpmannebro norra, område 7, genom broarna efter slussen och korsar sedan 45:an. Vi följer Ransbergsvägen i knappt 2 km. Här upplevs ett glapp till kommande fastigheter längre norr ut mot Ransberg. Fastigheterna utmed de två första kilometrarna ligger tätt med fall ner mot Rysjön.

Figur 8: Fastigheter utmed Ransbergsvägen. Vissa hus täcks bakom vegetation och kan inte ses från vägen.

4.4 KAMBOL

Kambol ligger strax söder om Mellerud centrum och utgörs av ett 50-tal fastigheter som är jämt fördelade på båda sidor av 45:an som går genom området. Hälften av fastigheterna är idag anslutna till kommunalt vatten och spillvatten eller endast vatten. Resterande fastigheter med enskild försörjning ligger relativt glest och upplevelsen är att det finns goda möjligheter att ordna med enskilda lösningar.

5 LAGKRAV

Lagen om allmänna vattentjänster, "Vattentjänstlagen" (2006:412) trädde i kraft 2007 och finns för att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas ur ett långsiktigt perspektiv med hänsyn till både miljö och människors hälsa. Enligt vattentjänstlagen 6§ är en kommun skyldig att ordna vattenförsörjning och/eller avlopp genom en allmän VA-anläggning om dessa tjänster med hänsyn till människors hälsa eller miljön behöver ordnas i ett större sammanhang. Skyldigheten att bygga ut den allmänna VA-anläggningen är långtgående och det räcker med att 20-30 fastigheter ligger samlat. Skyldigheten gäller även om fastighetsägarna har egna VA-lösningar eller om fastigheten endast nyttjas som exempelvis sommarbostad.

6 § LAV

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

-bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

-se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning

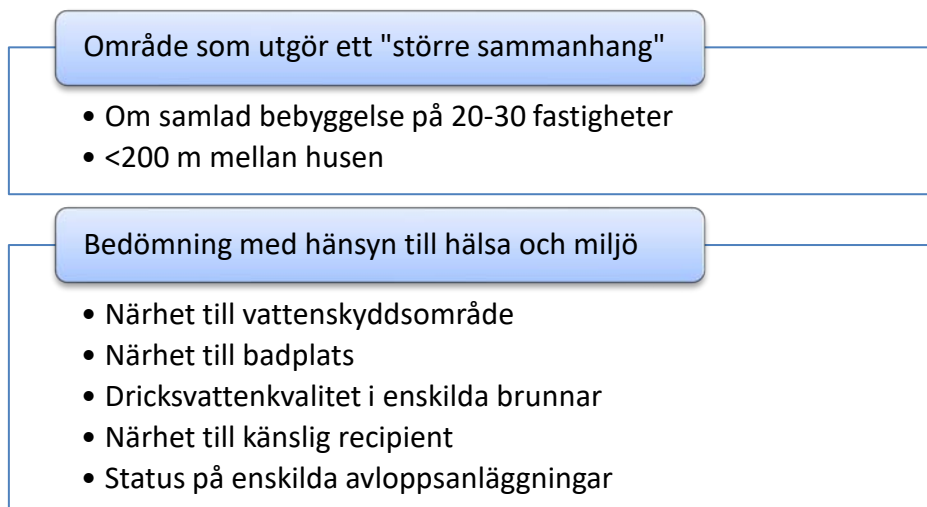
Utöver LAV styrs VA i omvandlingsområden av Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken.

6 BEDÖMNING OCH FÖRSLAG TILL VERKSAMHETSOMRÅDEN

Det är länsstyrelsen som utövar tillsyn över att kommunen tillgodoser behovet av vattentjänster enligt 6§ LAV. För att bedöma vilka befintliga områden som ska omfattas av utbyggnadsplanen används VA-planen, fältbesök och befintlig information.

6.1 PRINCIPER VID BEDÖMNING

2017 informerade VA-enheten kommunstyrelsens arbetsutskott om de kriterier som låg till grund för bedömning av vilka fastigheter som skulle ingå i VA-utbyggnaden i Uppered. Kriterierna framgår av figur 9.

Figur 9: Kriterier vid bedömning av Upperud

För VA-enheten är det viktigt att utgå från samma kriterier vid bedömningen av Köpmannebro och Kambol för att följa likställighetsprincipen enligt Kommunallagen.

6.2 KÖPMANNEBRO

Tyréns bedömning är att samtliga tre delområden, 7, 8 och 9, faller inom ramen för §6. Rekommendationen är att områdena ska införlivas i verksamhetsområde för vatten och spillvatten och därmed byggas ut med kommunalt VA.

Samtliga tre områden bedöms utgöra ett större sammanhang och det finns sedan tidigare indikationer från Dalslands Miljö och Energikontor om dålig status på enskilda avlopps-anläggningar och i område 7 finns även uppgifter om dålig dricksvattenkvalitet. Områdena ingår i sk LIS-områden.

Den södra delen av Köpmannebro, område 9, bedöms ha ett något mindre behov än område 7 och 8. Anledningen är att det är något glesare mellan fastigheterna samt att några fastigheter är obebyggda. Sammantaget utgör ändå området "ett större sammanhang" och bör ingå i verksamhetsområdet för vatten och spillvatten.

Den tekniska genomförbarheten är inte bedömd men kommer att vara av betydelse vid eventuell etappindelning för byggnation. Utbyggnadsordningen bör då grundas på vilken ordning som är lämpligast att bygga ut snarare än områdenas inbördes prioritering.

6.3 KAMBOL

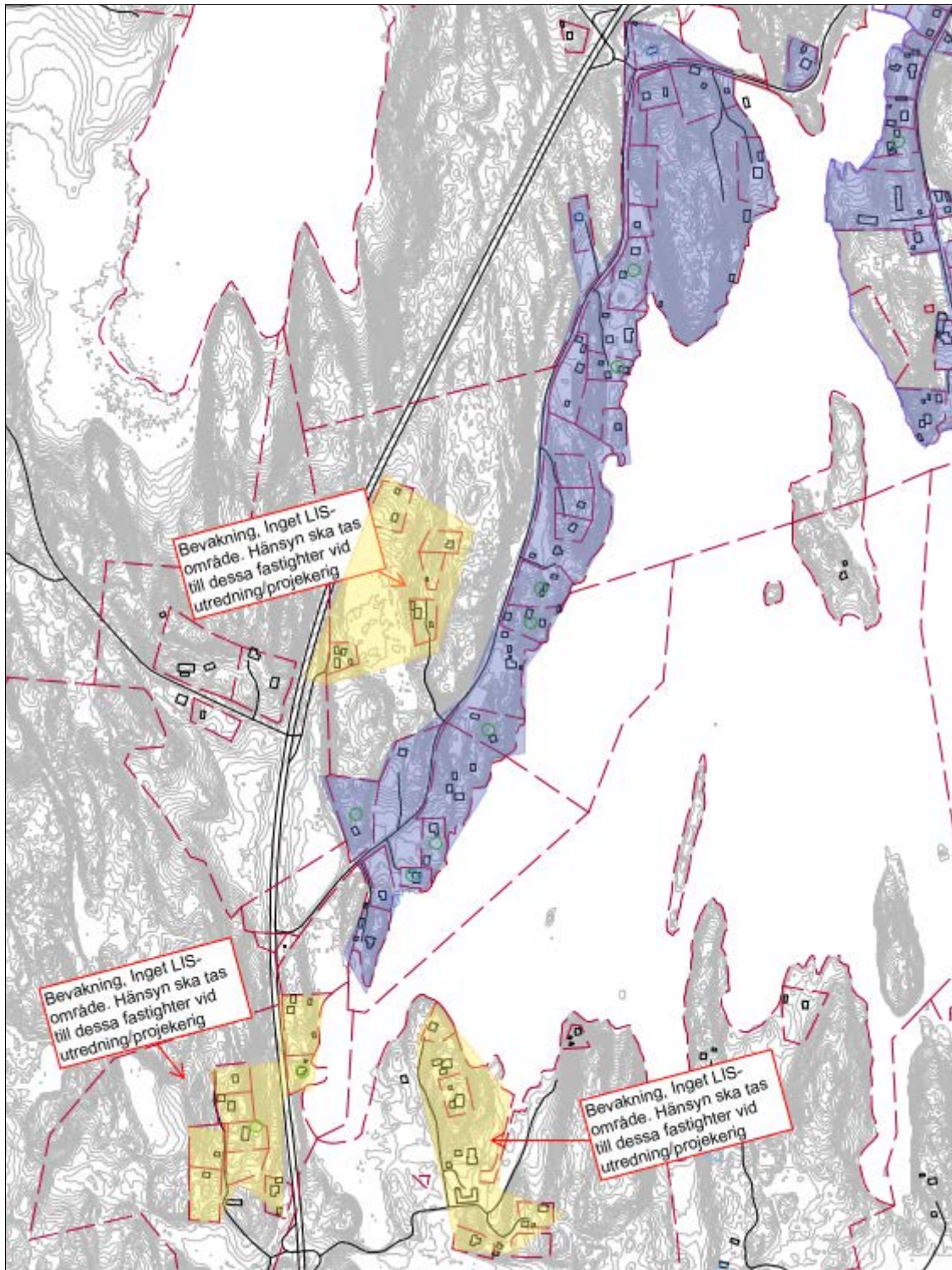
Tyréns bedömning är att behovet utifrån hälsa och miljö är litet i område 16. Hälften av fastigheterna har behovet tillgodosett genom utbyggd allmän VA-försörjning. Rekommendationen är att inte införliva område 16 i verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Området bör inte bedömas som ett utbyggnadsområde utan snarare ett bevakningsområde. Vid eventuell framtida förtätning kan behov av kommunalt VA uppstå, risken bedöms dock vara låg med tanke på närheten till 45:an. Det finns idag inga planer på att införliva området i verksamhetsområdet utan fortsätta med avtalslösningar.

6.4 FÖRSLAG TILL VERKSAMHETSOMRÅDEN

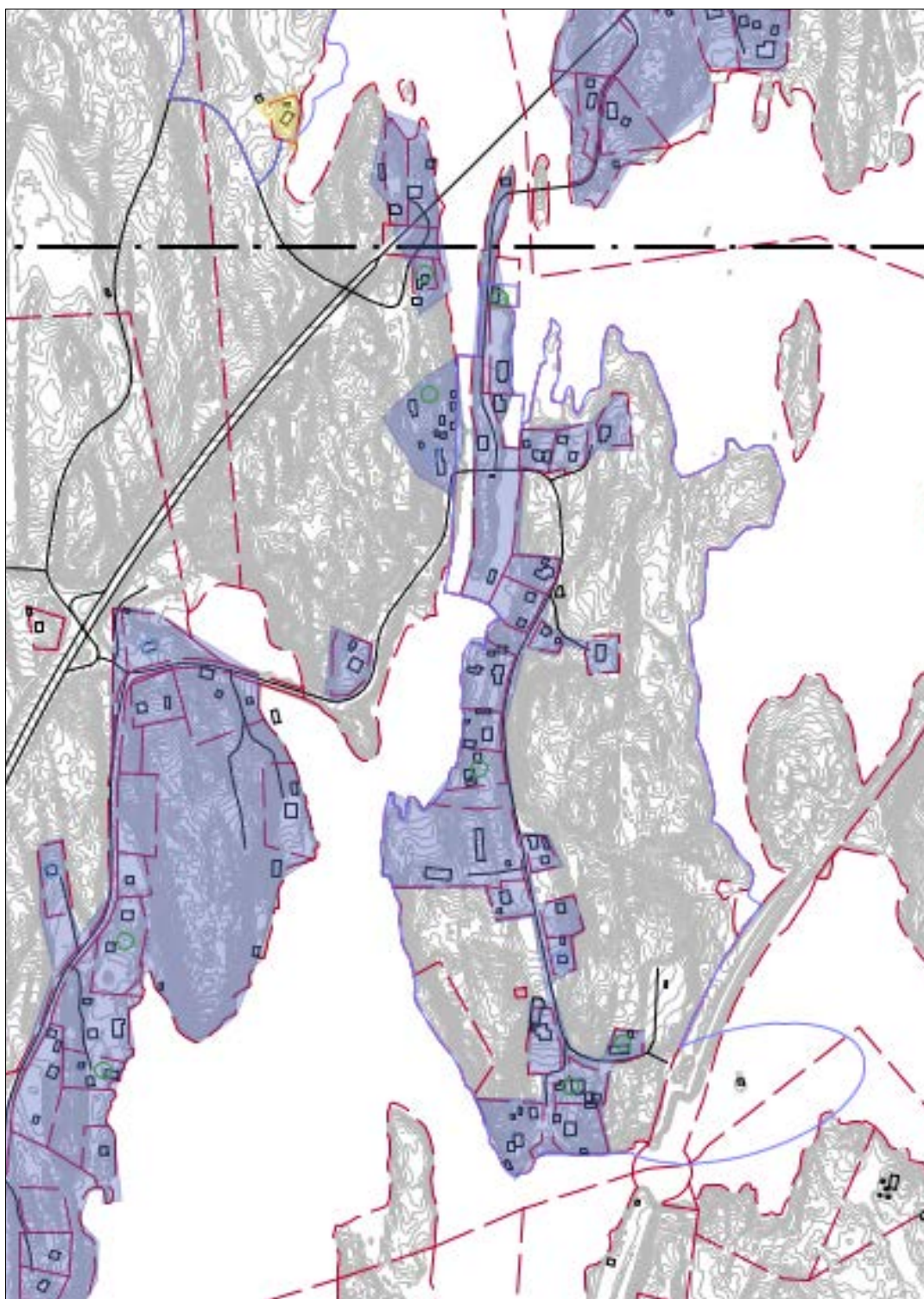
Förslag till verksamhetsområde för vatten och spillvatten för samtliga tre delområden i Köpmannebro presenteras i figur 10, 11 och 12. Förslag till verksamhetsområde markeras med lila färg. Gulmarkerade områden visar områden som bör bevakas utifrån nybyggnation och förtätning som kan ändra förhållande och behov för dessa områden. Hänsyn bör tas till dessa områden vid dimensionering i utredning- och projekteringsfas.

Verksamhetsområdena presenteras även i bilagorna 1, 2, 3 och 4.

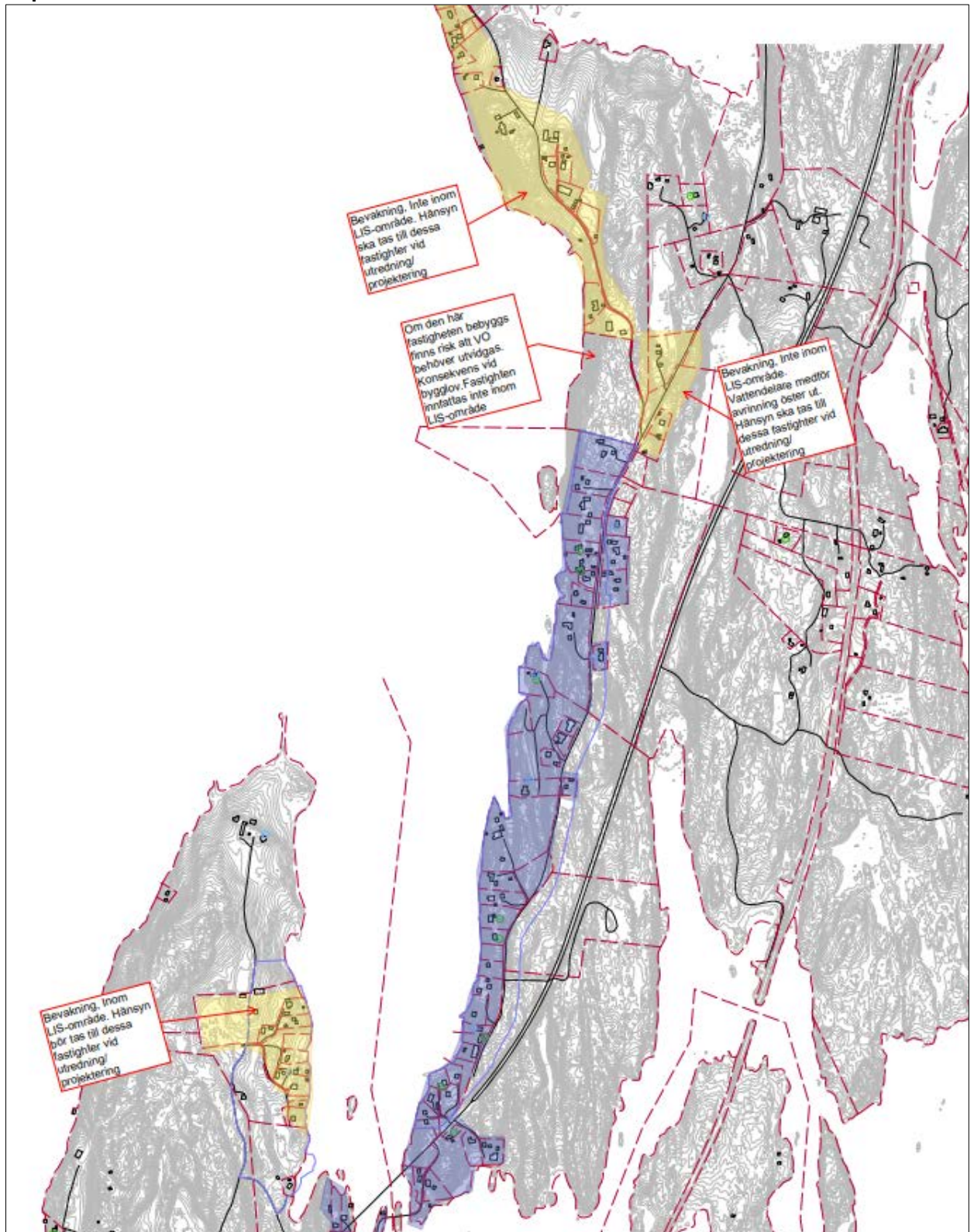
Köpmannebro södra

Figur 10: Förslag till verksamhetsområde för södra Köpmannebro, område 9.

Köpmannebro mitt

Figur 11: Förslag till verksamhetsområde för Köpmannebro mitt, område 8.

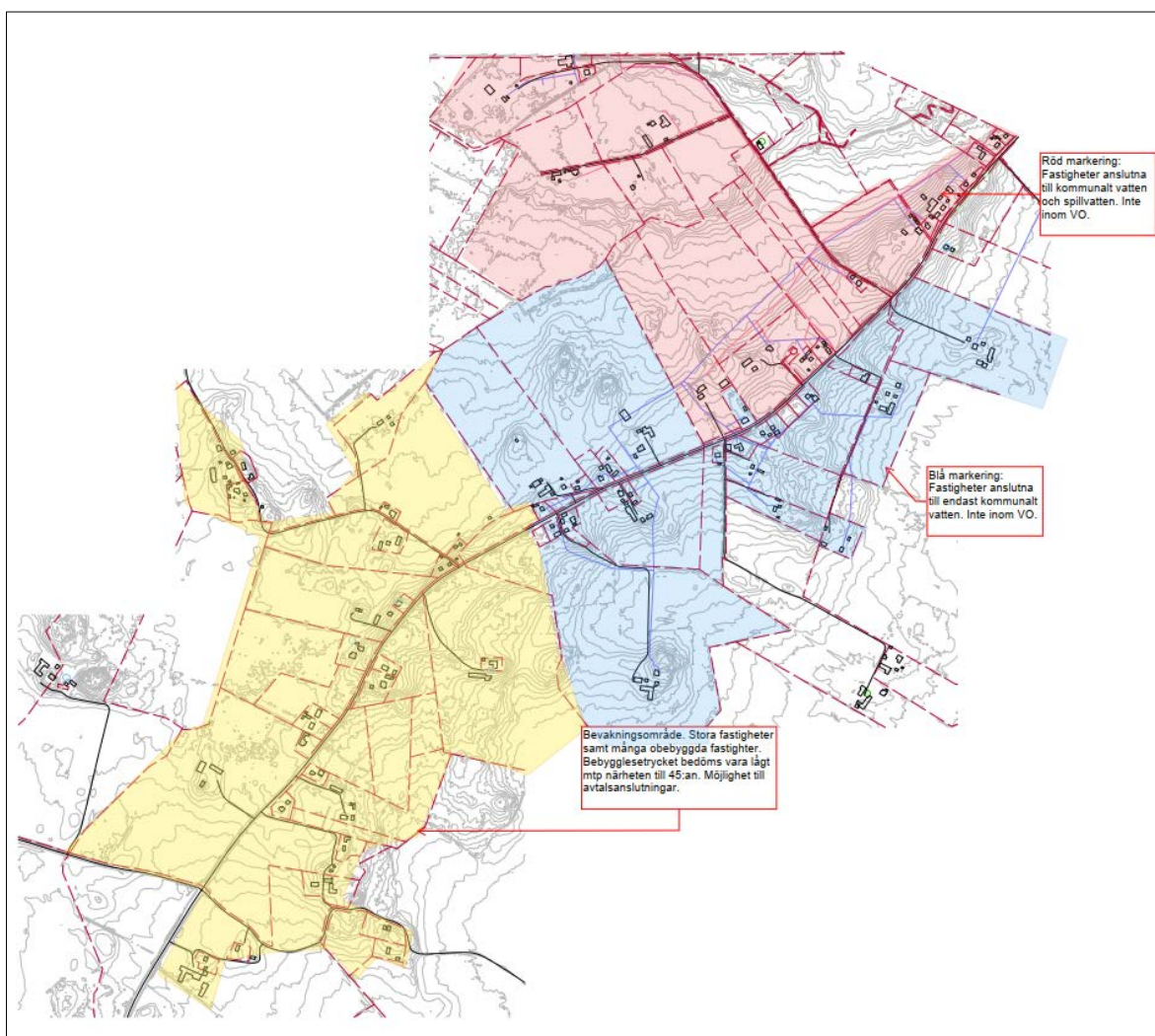
Köpmannebro norra

Figur 12: Förslag till verksamhetsområde för norra Köpmannebro, område 7.

6.5 FÖRSLAG TILL BEVAKNINGSMRÅDE

I Kambol föreslås inget nytt verksamhetsområde för fastigheter som idag inte har någon anslutning till kommunalt vatten och spillvatten. Hälften av fastigheterna är idag anslutna till kommunalt vatten och spillvatten (röd markering) eller endast vatten (blå markering), se figur 13. De fastigheterna som angränsar mot befintligt verksamhetsområde och har en anslutning till vatten och spillvatten bör dock tas med i befintligt verksamhetsområde. Melleruds kommun planerar att starta ett arbete med att se över fastigheter i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde för att justera gränserna så att de motsvarar dagens verklighet.

Det södra området, gulmarkerat i figur 13, bör bevakas utifrån nybyggnation och förtätning som kan ändra förhållande och behov för området.

Figur 13: I figuren framgår vilka fastigheter som idag är anslutna till kommunalt vatten och spillvatten alternativt bara vatten.

7 OMVÄRLDSBEVAKNING

I maj 2021 kom ett tillkännagivande till regeringen om att tvånget att ansluta till kommunalt VA ska tas bort. Det är i dagsläget inte klart om regeringen har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål.

Enligt Svenskt vattens hemsida:

”Svenskt Vatten anser att det inte alltid måste vara kommunens ansvar att bygga ut en VA-anläggning, om fastighetsägarnas egna lösningar räcker för att skydda miljö och hälsa. Dessa enskilda lösningar måste då vara långsiktigt hållbara och fastighetsägarna måste ansvara för detta. Svenskt Vatten anser också att utgångspunkten bör vara att alla fastigheter ska anslutas om behovet av en kommunal VA-anläggning finns. Undantag från den huvudregeln är möjlig redan idag.”

8 SLUTSATS

- Samtliga delområden i Köpmannebro, område 7,8 och 9, bedöms falla inom ramen för §6-områden och bör ingå i verksamhetsområde för kommunalt vatten och spillvatten.
- I Kambol föreslås inget nytt verksamhetsområde för fastigheter som idag inte har någon anslutning till kommunalt vatten och spillvatten. De fastigheterna som angränsar mot befintligt verksamhetsområde och har en anslutning till vatten och spillvatten bör tas med i befintligt verksamhetsområde.
- Föreslagna gränser för verksamhetsområden redovisas i figur 10, 11 och 12.